

У Х В А Л А

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 76 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про відновлення довіри до судової влади в Україні“

м. К и ї в
6 липня 2017 року
№ 12-у/2017

Справа № 2-1/2017

Конституційний Суд України у складі суддів:

Кривенка Віктора Васильовича – головуючого,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Колісника Віктора Павловича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Саса Сергія Володимировича,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Тулицького Олександра Миколайовича – доповідача,
Шаптали Наталі Костянтинівни,
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 76 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про відновлення довіри до судової влади в Україні“ від 8 квітня 2014 року № 1188–VII (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 23, ст. 870).

Заслухавши суддю-доповідача Тупицького О.М. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. Суб'єкт права на конституційне подання – 76 народних депутатів України – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати Закон України „Про відновлення довіри до судової влади в Україні“ від 8 квітня 2014 року № 1188–VII (далі – Закон) таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), у зв'язку з порушенням конституційної процедури його прийняття, недотриманням норм Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України „Про Регламент Верховної Ради України“ від 10 лютого 2010 року № 1861–VI зі змінами (далі – Регламент).

Порушення конституційної процедури прийняття Закону автори клопотання вбачають у голосуванні присутніх народних депутатів України за інших, а також в недотриманні положень частини першої статті 116, статей 123, 130 Регламенту під час його розгляду та ухвалення.

Народні депутати України, обґрунтовуючи неконституційність окремих положень Закону, стверджують, що положення:

– статей 2, 4 не відповідають положенням статей 6, 19, 85, 131 Конституції України, оскільки в них передбачено створення надзвичайного органу – Тимчасової спеціальної комісії з перевірки суддів судів загальної юрисдикції (далі – Комісія), який не визначений Конституцією України, нікому не підпорядковується і перебирає на себе повноваження Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

– частини першої статті 6 щодо права Комісії витребувати та одержувати необхідну інформацію від судових та правоохоронних органів суперечать статтям 8, 19 Конституції України;

– частини п'ятої статті 4 стосовно призначення членів Комісії Верховною Радою України порушує статті 6, 19, 85 Основного Закону України;

– частини другої статті 6 щодо права Комісії ознайомлюватися з судовими справами, розгляд яких не закінчено, суперечать статтям 22, 32, 126 Конституції України;

– пункту 3, абзаців тринадцятого, чотирнадцятого підпункту 4 пункту 5 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ стосовно припинення повноважень членів Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України суперечать принципу законності, який розкривається у частині другій статті 6, частині другій статті 19, частині другій статті 85 Конституції України;

– пункту 3 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ щодо припинення повноважень членів Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України порушують конституційний принцип стабільності та безперервності процесу здійснення державної влади, позбавляють громадян України (зокрема, кандидатів на посаду судді) можливості реалізувати право на працю, що суперечить частині першій статті 43 Конституції України, позбавляють працівників апаратів цих органів можливості реалізувати їх право на працю та обмежують матеріальні та соціальні гарантії державних службовців, що суперечить частинам першій, другій, третій статті 43, частинам першій, другій статті 45, частині першій статті 64 Основного Закону України, порушують право кожного на звернення до цих органів, що суперечить статтям 22, 40, частині п'ятій статті 55, статті 64 Конституції України;

– абзаців сьомого, восьмого підпункту 3 пункту 5 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ стосовно доповнення частини першої статті 18 Закону України „Про Вищу раду юстиції“ від 15 січня 1998 року № 22/98–ВР (далі – Закон № 22) новим положенням щодо підстави

припинення повноважень члена Вищої ради юстиції суперечать принципу правової визначеності;

– абзаців четвертого, п'ятого, шостого підпункту 3, абзаців одинадцятого, дванадцятого підпункту 4 пункту 5 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ щодо обмеження членства у Вищій раді юстиції та Вищій кваліфікаційній комісії суддів України не відповідають статтям 22, 24, частині другій статті 38, частині першій статті 64 Основного Закону України;

– пункту 9 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ стосовно застосування законів та інших нормативно-правових актів в частині, що не суперечить Закону, не узгоджуються з частиною другою статті 8 Конституції України та частиною восьмою статті 90 Регламенту.

2. Конституційний Суд України, розглядаючи питання про відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям Другою колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 2 липня 2014 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

2.1. У конституційному поданні йдеться про неконституційність Закону в цілому у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією України та Регламентом процедури його розгляду та ухвалення.

2.1.1. Згідно з частиною першою статті 152 Основного Закону України закони та інші правові акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремій частині, якщо вони не відповідають Конституції України або якщо була порушена встановлена Конституцією України процедура їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності.

За Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні має зазначатися правове обґрунтування тверджень щодо неконституційності правового акта або його окремих положень (пункт 4 частини другої статті 39); предметом розгляду в Конституційному Суді України може бути конституційне подання, в якому викладаються аргументи і стверджується про неконституційність законів, інших правових актів Верховної Ради України (частина перша статті 71).

Конституційний Суд України вважає, що відсутність у додатках до конституційного подання офіційних юридично значимих документів щодо встановлення факту порушення народними депутатами України конституційної процедури особистого голосування на засіданні Верховної Ради України дає підстави стверджувати, що в конституційному поданні в цій частині не наведено правового обґрунтування тверджень щодо неконституційності Закону в цілому (ухвали Конституційного Суду України від 14 червня 2011 року № 18-у/2011, від 12 жовтня 2016 року № 66-у/2016).

Отже, суб'єкт права на конституційне подання не дотримав вимог пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

2.1.2. Автори клопотання також стверджують, що під час розгляду й ухвалення Закону порушено ряд вимог Регламенту, а саме його статей 116, 123, 130. Однак неконституційним може бути визнаний лише той правовий акт Верховної Ради України, у процесі прийняття чи схвалення якого або набрання ним чинності було порушено процедурні вимоги, що встановлюються безпосередньо Конституцією України, а не іншими правовими актами, зокрема Регламентом (ухвали Конституційного Суду України від 25 січня 2001 року № 1-уп/2001, від 27 грудня 2011 року № 65-у/2011). Питання щодо дотримання Верховною Радою України

положень Регламенту у процесі розгляду законопроекту та ухвалення Закону за статтями 150, 152 Конституції України, статтею 14 Закону України „Про Конституційний Суд України“ не належить до повноважень Конституційного Суду України (Ухвала Конституційного Суду України від 30 січня 2013 року № 4-у/2013).

2.2. З аналізу конституційного подання вбачається, що в ньому також не наведено правової аргументації щодо невідповідності Конституції України окремих положень Закону.

2.2.1. Обґрунтовуючи неконституційність положень статей 2, 4 Закону, народні депутати України стверджують, що в Україні створюється надзвичайний орган, який наділяється повноваженнями Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Однак правового обґрунтування тверджень щодо надання Комісії повноважень названих інституцій у конституційному поданні не наведено.

Вказуючи на невідповідність положень статей 2, 4, частин першої, другої статті 6, пункту 3 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону окремим положенням Конституції України, автори клопотання лише наводять зміст норм Конституції та законів України, посилаються на правові позиції Конституційного Суду України, викладені у його рішеннях.

Однак наведення лише змісту положень законів, цитування деяких приписів Конституції України, практики Конституційного Суду України без викладення аргументів щодо невідповідності Основному Закону України оспорюваних положень не є правовим обґрунтуванням їх неконституційності у розумінні пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“ (ухвали Конституційного Суду України від 27 грудня 2011 року № 66-у/2011,

від 27 березня 2013 року № 10-у/2013, від 8 липня 2015 року № 29-у/2015, від 13 липня 2016 року № 56-у/2016).

2.2.2. Неконституційність положень пункту 3 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону стосовно припинення повноважень членів Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України суб’єкт права на конституційне подання обґрунтовує їх невідповідністю Закону № 22 та Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI зі змінами (далі – Закон № 2453). Таким чином, у конституційному поданні порушено питання щодо узгодження положень законів між собою, вирішення якого не належить до повноважень Конституційного Суду України. Те ж саме стосується тверджень щодо неконституційності положень пункту 9 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону, які, на думку авторів клопотання, не узгоджуються з окремими положеннями Регламенту.

Як неодноразово зазначав Конституційний Суд України у своїх ухвалах, усунення розбіжностей між законодавчими нормами належить до повноважень Верховної Ради України (ухвали Конституційного Суду України від 19 лютого 2004 року № 14-у/2004, від 2 лютого 2010 року № 4-у/2010, від 27 листопада 2013 року № 59-у/2013). Отже, такі питання непідвідомчі Конституційному Суду України.

2.2.3. Відповідно до абзаців четвертого, п’ятого, шостого, сьомого, восьмого підпункту 3, абзаців одинадцятого, дванадцятого, тринадцятого, чотирнадцятого підпункту 4 пункту 5 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону було внесено зміни до статей 7, 18 Закону № 22 та статей 93, 93¹ Закону № 2453.

Верховна Рада України 2 червня 2016 року прийняла Закон України „Про судоустрій і статус суддів“ № 1402–VIII, а 21 грудня 2016 року – Закон

України „Про Вищу раду правосуддя“ № 1798–VIII. Згідно з розділами Прикінцевих та перехідних положень цих законів втратили чинність відповідно Закон № 2453 (крім окремих положень) та Закон № 22.

У зв'язку з цим підстав для розгляду Конституційним Судом України питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) зазначених положень Закону немає.

Таким чином, Конституційний Суд України вважає, що є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом; та невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 152, 153 Конституції України, статтями 14, 39, 45, 48, 50, 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 76 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про відновлення довіри до судової влади в Україні“ від 8 квітня 2014 року № 1188–VII на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом; та

непідвідомчість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ